

Жана Станчева

jana.stancheva@slav.uni-sofia.bg

Софийски Университет „Св. Климент Охридски“, България

<https://orcid.org/0000-0003-3029-3396>

Терминология на Европейския съюз – какво (не)казват здравните термини (съпоставка в българския, полския и английския)

ABSTRACT: Stancheva Zhana, *What Do the Health Terms (Not) Tell Us? (Terminology of the European Union in Bulgarian, Polish, and English)*

This paper studies the legal terminology in the field of Public health of the EU. Three languages are compared: English, in which the primary terminological system is created, and two Slavic (Bulgarian and Polish), in which the terms are borrowed. Terms with different inner form in the compared languages are analyzed. The material is organized in three groups according to the degree of difference. In the first group, the terms have the same nominative features but the differences in the outer form lead to various term informativeness. The terms in the second group differ by the number of nominative features. The comparative study concludes that the Polish terms are typically the ones with additional nominative features, while the English terms frequently lack nominative features. The terms in the third group differ by nominative features, content components and form components.

KEYWORDS: health terminology, EU, different inner form, Bulgarian, Polish, English

Близостта между България и Полша в културно-исторически план не се ограничава до принадлежността към едно езиково семейство. Двата народа многократно преплитат съдбите си в миналото и избират общ път на развитие в настоящето. Насочваме вниманието си към още един аспект на обвързаност между двете държави, вече на институционално ниво, а именно – членството в Европейския съюз.

Обръщаме поглед към специализирания език на европейското право и по-конкретно – към терминологията от сферата на здравеопазването. Обект на съпоставка са терминологични единици от три езика – два славянски (българския и полския) и един неродствен на тях – английския. Включването

на неславянски език е необходимо предвид същността на европейската правна терминология – тя се създава на английски (рядко на немски или френски), от който се заема почти без изключения в полския и българския. Заемането обаче не означава, че изходният модел се копира в пълнота в приемащите системи. Между термините в трите сравнявани езика има разлики – както структурни, така и смислови, и именно на тях искаме да обърнем внимание. Във фокуса на настоящото изследване поставяме вътрешната форма на здравните термини, като отделяме тези примери, при които тя не съвпада. Съпоставяме информативността на термините, или това, което те „(не) казват“, и търсим системност в отликите.

Европейското законодателство е унифицирано за всички страни членки, вследствие на което езиковите версии на правните документи (24 – колкото са официалните езици в съюза) са понятийно и терминологично еквивалентни. Това ни дава основание да сравняваме термините и техните дефиниции в отделните езици. Представените примери са ексцерпирани от нормативни актове, публикувани в портала за достъп до правото на ЕС¹, като е запазено тяхното оригиналното изписване и е отбелязан съответният CELEX номер².

Езикът на европейското здравеопазване приемаме за специализиран език – конвенционална семиотична система, базирана на естествения език, която е носител на специализирано знание и се използва в професионалната комуникация (Lukszyn, 2005, 40). Ядро на всеки специализиран език са термините, като настоящият анализа се ограничава само до тези, които имат правна дефиниция в европейски регламент. Под вътрешна форма на термина разбираме явната за носителите на езика изразеност на компонентите от значението на термина в неговата форма (Попова 1990, 12; Генов-Пухалева, 2015, 66). Тя проличава в съответствието между значещите елементи на терминологичната единица (морфемни, думи) и компонентите от значението, фиксирано в дефиницията (пак там). Анализът на вътрешната форма се състои в отделяне на номинационни признаци (НП) със съответните компоненти на значението (КЗ) и компоненти на формата (КФ). КЗ или мотивиращ признак е сема от значението, т.е. дефиницията на термина, на която отговаря КФ; КФ или мотивиран признак е терминоелемент – дума или афикс, който отговаря на сема от значението (Попова, 2012, 470). На следващия етап от анализа определяме съотношението между КФ и КЗ. При семантично съответствие между тях терминоелементът е мотивиран или семантично обусловен. Когато съответствието е формално, говорим за формална обусловеност (Попова, 1990, 12; Колковска, 2005). Семантичната обусловеност бива пряка и косвена. При пряката един КФ съответства на един КЗ; при косвената на КФ отговарят група КЗ или цяло изречение от дефиницията. В количествено отношение разграничаваме пълна обусловеността на КФ от КЗ (семантична и формална), и частична (само семантична) (Генов-Пухалева, 2015, 71).

¹ <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=bg>.

² Уникален идентификационен номер на документите на ЕС.

При анализа обозначаваме НП на ниво семантична роля в предикатно-аргументната структура – обектив, контрагент, инструмент, средство, място, време и т.н. (по Колковска, 2005; Попова, 2012). Отделените НП, КЗ и КФ представяме в табличен вид със следното форматиране:

‘номинационен признак’	компонент на значението	<i>компонент на формата</i>
------------------------	-------------------------	-----------------------------

За целите на изследването използваме собствен корпус от ексцерпирани близо 600 терминологични единици (по 200 във всеки от трите езика). Отделяме редове термини с различна вътрешна форма и разпределяме материала в три групи: първа група включва примери, при които в трите езика НП съвпадат; във втора група НП са разминават по брой; в трета група НП в трите езика са различни.

Започваме прегледа от първата група, при която отликите във вътрешната форма са най-слабо осезаеми. Това се термини със съвпадащи НП, при които информативността не е еднаква заради външната им форма³. Отделяме три подгрупи. В първата разликите са деривационно обвързани. Например в тройката: *здравна претенция* – *oświadczenie zdrowotne* – *health claim*, които се дефинират по следния начин:

‘означава претенция, която заявява, създава впечатление или внушава, че съществува връзка между дадена категория храна, отделна храна или една от нейните съставки и здравето’;

‘oznacza każde oświadczenie, które stwierdza, sugeruje lub daje do zrozumienia, że istnieje związek pomiędzy kategorią żywności (...) a zdrowiem’;

‘means any claim that states, suggests or implies that a relationship exists between a food category (...) and health’ (32006R1924).

Според дефиницията *здравна претенция* е претенция относно връзката между хранителен продукт и здравето:

	Български		Полски		Английски	
‘предикат’	претенция	<i>претенция</i>	<i>oświadczenie</i>	<i>oświadczenie</i>	claim	<i>claim</i>
‘обектив 1’	храна	-	<i>żywność</i>	-	food	-
‘обектив 2’	здравето	<i>здравна</i>	<i>zdrowie</i>	<i>zdrowotne</i>	health	<i>health</i>

Общото в трите езика е, че както при идентифициращия признак (*претенция*), така и при диференциращия (*здравен*), има пълна обусловеност на КФ от КЗ, а първият обектив (храна) не е послужил за НП. Разликата е в начина на изразяване на обектното отношение – в славянските езици е деривирано десубстантивно прилагателно име, докато в английския е предпочетен друг

³ За външната форма термини от сферата на европейското здравеопазване вж. Станчева, 2019.

словообразователен подход – конверсия: съществителното *health* изпълнява атрибутивна функция, без да променя формата си. Така в английския термин субординацията не е маркирана. Приемаме, че липсата на формален изразител на семантичното отношение между НП прави термина по-слабо информативен.

Този тип разлики между трите езика са системни в събрания корпус, тъй като конверсията е предпочитан деривационен метод в английския. Откриваме ги още в тройките: *контролен материал – material kontrolny – control material* (32017R0746), *здравни технологии – technologia medyczna – health technology* (32011L0024) и др.

В следващата подгрупа информативността отново е по-висока в славянските термини заради експлицитно изразени отношения между компонентите, но вече на синтактично ниво. Разглеждаме тройката *изпитване на действието – badanie dzialania – performance study* с дефиниции:

‘означава изпитване, което се провежда за установяване или потвърждаване на аналитичното или клиничното действие на изделие’;

‘oznacza badanie podjęte w celu stwierdzenia skuteczności analitycznej lub klinicznej wyrobu lub ich potwierdzenia’;

‘means a study undertaken to establish or confirm the analytical or clinical performance of a device’ (32017R0746).

Налице е пълна мотивираност в българския и английския термин, в полския – частична при диференциация признак:

	Български		Полски		Английски	
‘предикат 1’	изпитване	<i>izpitwane</i>	badanie	<i>badanie</i>	study	<i>study</i>
‘обектив’	изделие	-	wyrób	-	device	-
‘предикат 2’	действие	<i>deystwie</i>	skuteczność	<i>dzialania</i>	performance	<i>performance</i>

Самото изделие, чието действие е обект на изпитването, не присъства във формата и на трите термина. Разликата отново е в начина на изразяване на обектното отношение: флективно в полския – с генитив, синтактично в българския – с предложна конструкция, без маркер в английския – с конверсия на съществително има в прилагателно. Този тип несъответствие между езиците, подобно на представеното в горната подгрупа, е много често срещано в изследваната терминология, срв. тройките: *надзор на пазара – nadzór rynku – market surveillance* (32017R0745), *съотношение на вероятностите – wskaźnik wiarygodności – likelihood ratio* (32017R0746), *оценка на действието – ocena dzialania – performance evaluation* (32017R0746) и др.

В последната подгрупа термини с еднакъв брой НП разликата в информативността е най-отчетлива и се дължи на компонентно-синтактичната структура – броят и синтактичните отношения между терминоелементите не съвпадат в езиците. Тези случаи обикновено се отнасят до наличието на сложна дума в английските термини, която е предадена аналитично в славянските. Така

е в реда *изделие за еднократна употреба* – *wyrób jednorazowego użytku* – *single-use device* с дефиниции:

‘означава изделие, предназначено за използване при едно лице в рамките на единична процедура’;

‘oznacza wyrób, który przeznaczony jest do zastosowania u jednej osoby podczas jednego zabiegu’;

‘means a device that is intended to be used on one individual during a single procedure’ (32017R0745).

В английския термин виждаме формална мотивираност при всички КФ:

	Български		Полски		Английски	
‘средство’	изделие	<i>изделие</i>	wyrób	<i>wyrób</i>	device	<i>device</i>
‘цел’	използване	<i>употреба</i>	zastosowanie	<i>użytek</i>	to be used	<i>-use</i>
‘време’	единична процедура	<i>еднократна</i>	jeden zabieg	<i>jedno-razowy</i>	single procedure	<i>single-</i>

В славянските термини НП ‘цел’ е семантично обусловен. Изпъква и по-разгърнатата синтактична структура: броят на компоненти е по-голям (три пълнозначни думи), подчиненият член е несъгласувано определение – номинална група (свързана предложно в българския и с генитив в полския). В резултат на това, въпреки че броят НП съвпада в трите езика, славянските термини са по-експлицитни. В събрания корпус композицията се среща по-често в английската терминология, а в славянските езици се предпочитат разгърнати, аналитични конструкции, срв. тройките: *изделие, изработено по поръчка* – *wyrób wykonany na zamówienie* – *custom-made device* (32017R0745), *съотношение между ползата и риска* – *stosunek korzyści do ryzyka* – *benefit-risk balance* (32019R0006) и др.

Разгледаните в първа група термини показват, че при еднакъв брой НП славянските термини често са по-информативни от английските заради специфики във външната форма.

В следващата група включваме редове, при които НП се разминават количествено. Отделяме тройки, при които в един от езиците има повече или по-малко НП, в сравнение с другите два. Започваме прегледа от английските термини и от примерите с липсващи НП, срв. *антимикробно средство* – *środek przeciwdrobnoustrojowy* – *antimicrobial* с дефиниции:

‘означава всяко вещество с пряко действие върху микроорганизмите, използвано за лечение или профилактика на инфекции или инфекциозни болести, включително антибиотици, противовирусни, противогъбични и антипротозойни средства’;

‘oznacza każdą substancję o bezpośrednim działaniu na mikroorganizmy stosowaną w leczeniu lub profilaktyce infekcji lub chorób zakaźnych (...)’;

‘means any substance with a direct action on micro-organisms used for treatment or prevention of infections or infectious diseases (...)’ (32019R0006).

В английския термин отсъства формален изразител за идентифициращия признак:

	Български		Полски		Английски	
‘средство’	вещество	<i>средство</i>	substancja	<i>środek</i>	substance	-
‘контрагент’	микроорганизми	<i>анти- -микробно</i>	mikro- organizmy	<i>przeciw- drobno- ustrojowy</i>	micro- -organisms	<i>anti- -microbial</i>

Прилагателното име *antimicrobial* ‘антимикробен’ е субстантивизирано (конверсия), в следствие на което липсва компонент на формата, който да отговаря на НП ‘средство’. Идентична е ситуацията в тройката термини *protiwoparazytno sredstvo – środek przeciwparazytny – antiparasitic* (32019R0006), сходна – в реда *радиофармацевтик – farmaceutyczny preparat promieniotwórczy – radiopharmaceutical*⁴ (32001L0083). Можем да говорим следователно за системност в този тип различие между трите езика.

В събрания корпус откриваме само една тройка термини, при които НП са повече в английския⁵, затова няма да обърнем специално внимание на тази подгрупа.

Що се отнася до българските термини, които съдържат различен брой НП в сравнение с полските и английските, те не са чести. Липсващ НП отбелязваме например в реда *набор – zestaw zabiegowy – procedure pack* с дефиниции:

‘означава комбинация от продукти, опаковани заедно и пуснати на пазара, за да се използват с конкретна медицинска цел’;

‘oznacza połączenie produktów pakowanych razem i wprowadzanych do obrotu w celu wykorzystania do konkretnego zastosowania medycznego’;

‘means a combination of products packaged together and placed on the market with the purpose of being used for a specific medical purpose’ (32017R0745).

Диференциращият признак не е послужил за НП в българския:

	Български		Полски		Английски	
‘инструмент’	продукти, опаковани заедно	<i>набор</i>	produkty pakowane razem	<i>zestaw</i>	products packaged together	<i>pack</i>
‘цел’	медицинска цел	-	zastosowanie medyczne	<i>zabiegowy</i>	medical purpose	<i>procedure</i>

⁴ За вътрешната форма на тази тройка термини вж. Станчева, 2020.

⁵ *новаторски ветеринарен лекарствен продукт – nowatorski weterynaryjny produkt leczniczy – novel therapy veterinary medicinal product* (32019R0006).

КФ са частично – семантично мотивирани и в трите езика, като само в английския откриваме формална обусловеност при НП ‘инструмент’ (*packaged – pack*). По-малко НП в българския термин откриваме и в тройката: *предназначение – przewidziane zastosowanie – intended purpose* (32017R0746), като прави впечатление, че случаите са изключения.

Допълнителен НП в българския термин присъства например в реда: *изделие за клинично изпитване – badany wyrób – investigational device* с дефиниции:

‘означава изделие, което се оценява в рамките на клинично изпитване’;

‘oznacza wyrób poddawany ocenie w ramach badania klinicznego’;

‘means a device that is assessed in a clinical investigation’ (32017R0745).

Налице е пълна мотивираност при всички КФ и в трите езика:

	Български		Полски		Английски	
‘обектив’	изделие	<i>изделие</i>	wyrób	<i>wyrób</i>	device	<i>device</i>
‘предикатив’	изпитване	<i>изпитване</i>	badanie	<i>badany</i>	investigation	<i>investigational</i>
‘дескриптив’	клинично	<i>клинично</i>	kliniczne	-	clinical	-

Разликата е в НП ‘дескриптив’, наличен само в българския термин. Допълнителни НП в българския откриваме още в редовете: *здравословни и безопасни условия на труд – zdrowie i bezpieczeństwo w pracy – health and safety at work* (32008R1338), *съд за съхранение на проби от човешкото тяло – pojemnik na próbki – specimen receptacle* (32017R0746) и др. Тези примери все пак не са типични за българската здравна терминология.

Обръщайки поглед към полските термини, веднага забелязваме интересно противопоставяне с английските: в корпуса отсъстват редове, при които НП в полския са по-малко в сравнение с другите два езика⁶. Наличието на допълнителни НП обаче е често срещано. Така е в тройката *първична опаковка – opakowanie zbiorcze bezpośrednio – immediate packaging* с дефиниции:

‘съд или друга форма на опаковка, които са в непосредствен контакт с лекарствения продукт’;

‘pojemnik lub inna forma opakowania zbiorczego mająca bezpośredni kontakt z produktem leczniczym’;

‘the container or other form of packaging immediately in contact with the medicinal product’ (32001L0083).

Отбелязваме липсата на съответните КЗ в българската и английската дефиниция:

Пълна – семантична и формална мотивираност има в английския и полския, докато в българския НП ‘място’ е косвено мотивиран. Допълнителен НП в полските термини откриваме и в редовете: *изделия, предназначени за*

⁶ Припомняме, че в английския откриваме само примери с липсващи НП, с едно изключение.

	Български		Полски		Английски	
‘контейнер’	опаковка	<i>опаковка</i>	opakowanie	<i>opakowanie</i>	packaging	<i>packaging</i>
‘дескриптив’	-	-	zbiorcze	<i>zbiorcze</i>	-	-
‘място’	непосредствен контакт	<i>първична</i>	bezpośredni kontakt	<i>bezpośrednie</i>	immediately in contact	<i>immediate</i>

клинични изследвания – *wyrób medyczny przeznaczony do badań klinicznych – device intended for clinical investigation* (31990L0385), изготвени по поръчка изделия – *wyrób medyczny wykonany na zamówienie – custom-made device* (31990L0385)⁷, външна опаковка – *opakowanie zbiorcze zewnętrzne – outer packaging* (32001L0083) и др.

Прегледът на термините от втората група показва, че в английските термини често има по-малко, а в полските – повече НП.

В последната група включваме термини, при които разликите във вътрешната форма не са количествени, а качествени, т.е. при терминообразуването са послужили различни НП или обусловеността на КФ от КЗ съществено се различава. Сравняваме реда *изделие за тестване на място – wyrób do badań przyłóżkowych – device for near-patient testing* с дефиниции:

‘означава изделие, което не е предназначено за самотестване, а за тестване в извънлабораторна среда, обикновено в близост до пациента или при него, от медицинско лице’;

‘oznacza wyrób (...) przeznaczony do przeprowadzania kontroli poza środowiskiem laboratoryjnym, zasadniczo w pobliżu pacjenta lub bezpośrednio przy nim (...)’;

‘means any device (...) is intended to perform testing outside a laboratory environment, generally near to, or at the side of, the patient (...)’ (32017R0746).

Съответствие в трите езика има само при идентифициращия признак (*изделие*), който е формално мотивиран:

	Български		Полски		Английски	
‘инструмент’	изделие	<i>изделие</i>	wyrób	<i>wyrób</i>	device	<i>device</i>
‘предикатив’	тестване	<i>тестване</i>	kontrola	<i>badania</i>	testing	<i>testing</i>
‘място’	извънлабораторна среда	<i>на място</i>	przy nim (pacjent)	<i>przy- łożkowe</i>	near the patient	<i>near- -patient</i>

⁷ Полските термини в двете тройки съдържат допълнителен дескриптив – *medyczny*.

Обстоятелствената семантична роля ‘място’ е НП и в трите термина, но като мотивиращ признак са послужили различни КЗ. В английския е деривирано сложно прилагателно име (*near-patient*), като и двете основи на композита са формално обусловени. В полския също е образувано прилагателно име, но с основа – предложен израз (*przy łóżku*). Тук номинацията е метонимична – по място (легло вместо пациента, който лежи в него). В българския мотивираността е косвена (в извънлабораторна среда – на място). Така в трите езика различни компоненти от дефиницията служат за мотивиращи признаци, съответно термините не носят една и съща информация.

Още по-големи различия във вътрешната форма откриваме в тройката: *лечебно заведение* – *instytucja zdrowia publicznego* – *health institution* с дефиниции:

‘означава организация, чиято основна цел е грижата за пациенти или лечението им или подобряването на общественото здраве’;

‘oznacza organizację, której podstawowym celem jest opieka nad pacjentami lub leczenie pacjentów lub promowanie zdrowia publicznego’;

‘means an organisation the primary purpose of which is the care or treatment of patients or the promotion of public health’ (32017R0745).

При идентифициращия признак и в трите езика мотивираността е семантична, не формална:

	Български		Полски		Английски	
‘агентив’	организация	<i>заведение</i>	organizacja	<i>instytucja</i>	organisation	<i>institution</i>
‘предикатив’ (цел 2)	лечение	<i>лечебно</i>	leczenie	-	treatment	-
‘обектив’ (цел 3)	здраве	-	zdrowie	<i>zdrowie</i>	health	<i>health</i>
‘дескриптив’	обществено	-	publiczne	<i>publiczne</i>	public	-

Диференциращият признак обаче – целта на организацията, не съвпада. В българския като НП служи втората цел (лечение на пациентите), като е деривирано девербално прилагателно име. В английския и полския е предпочетена третата цел (подобряване на общественото здраве), но и тук няма пълно съвпадение: в полския присъства допълнителен НП – дескриптив (пореден пример за количествена разлика).

Отчетливи са разлики в НП и КФ и в следващия ред: *съпътстващо изделие* – *wyrób do diagnostyki w terapii celowanej* – *companion diagnostic* с дефиниции:

‘означава изделие, което е от първостепенно значение за безопасното и ефективно използване на съответен лекарствен продукт: а) за определяне, преди и/или по време на лечението, на пациентите, които е най-вероятно да имат полза от съответния лекарствен продукт (...)’;

‘oznacza wyrób, który jest niezbędny dla bezpiecznego i skutecznego stosowania powiązanego z nim produktu leczniczego w celu: a) identyfikacji – przed leczeniem lub w jego trakcie – pacjentów (...);’

‘means a device which is essential for the safe and effective use of a corresponding medicinal product to: (a) identify, before and/or during treatment, patients (...)’ (32017R0746).

Идентифициращият признак е КФ само в славянските езици, при това е формално мотивиран:

	Български		Полски		Английски	
‘средство’	изделие	<i>изделие</i>	wyrób	<i>wyrób</i>	device	-
‘цел’	за определяне	-	w celu identyfikacji	<i>do diagnostyki</i>	to identify	<i>diagnostic</i>
‘време’	по време на лечението	<i>съпътстващо</i>	w trakcie leczenia	<i>w terapii celowanej</i>	during treatment	<i>companion</i>

Предназначението на изделието – да диагностицира, не е НП в българския, а в другите два езика обусловеността е семантична. Специфично за английския термин е, че субстантивираното прилагателно *diagnostic* (отново конверсия) влиза във функцията на идентифициращ признак, но реално липсва формален изразител, който да отговаря на НП ‘средство’. При обстоятелствената роля ‘време’ мотивацията е различна в трите езика. В английския компонентът на формата *companion* е съществително в адективна функция (втора конверсия), като обусловеността е косвена. В българския също е избрана семантична мотивация, но предвид причастната форма на терминоелементна (*съпътстващ*), съвместното действие е изразено не само чрез лексикалното значение, но и посредством граматичната структура. Мотивацията в полския е различна: с предложна конструкция за време (*w terapii celowanej*) е назован процесът на лечението, който диагностиката съпровожда.

Примерите от третата група не толкова дават възможност за обобщаване на информацията, а по-скоро показват колко различни могат да бъдат редовете по своята вътрешна форма и мотивация.

Прегледът на термини в трите изследвани езика позволява да изведем някои заключения, без амбицията те да са валидни за целия обем европейска терминология от областта на здравеопазването. Системни разлики във вътрешната форма могат да се търсят само при обвързването им със структурни специфики на терминологичните системи: така например в английските термини заради конверсия семантичните отношения между НП и субординацията на КФ могат да не са формално изразени или броят на НП да е по-малък, в сравнение със славянските термини; когато в английския присъстват композити, в славянските езици често им съответстват разгърнати аналитични конструкции, което прави термините по-информативни. Количествената

съпоставка на НП показва, че допълнителни признаци най-често има в полските термини (дескриптиви), а липсващи компоненти са характерни за английския. Редовете, при които разликите във вътрешната форма са не само количествени, но и качествени, се разполагат в периферията на процеса заемане и сочат, че дори във вторичните терминологични системи, каквито са славянските, спецификите на отделните езици намират своето отражение.

Библиография

- Генев-Пухалева, И. (2015). *Терминология на Европейския съюз. Съпоставка на българската, гръцката, полската и английската терминология на правото на околната среда*. Katowice: UŚ.
- Колковска, С. (2005). *Семантика и мотивираност на термините за процеси в съвременния български книжовен език*. „Електронно списание LiterNet”, № 11 (72). https://litenet.bg/publish16/s_kolkovska/semantika.htm# 15. 1.03.2020.
- Попова, М. (1990). *Типология на терминологичната номинация*. София: БАН.
- Попова, М. (2012). *Теория на терминологията*. Велико Търново: Знак'94.
- Станчева, Ж. (2019). *Терминология на Европейския Съюз. Съпоставка на български и полски термини от областта на здравеопазването*. В: *Стереотипът в славянските езици, литератури и култури*, т. 1, Езикознание. Ред. Ц. Аврамова, София: УИ „Св. Климент Охридски“, с. 343-353.
- Станчева, Ж. (2020). *Полша и България в Европейския съюз – терминология на европейското здравеопазване (вътрешната форма на български, полски и английски термини)*. В: *Polacy i Bułgarzy – sto lat dialogu*. Ред. I. Genew-Puhalewa, I. Doliński, Warszawa: Wydział Polonistyki UW, с. 177-190.
- Lukszyn, J. (red.) 2005. *Języki specjalistyczne. Słownik terminologii przedmiotowej*. Warszawa: UW.